



ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Σάββατο 12 Απριλίου 2025

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ Ι

Τι σημαίνει εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη

Προφανώς, κανείς δεν αναγκάζει κανέναν να εμπιστεύεται τη Δικαιοσύνη. Είμαστε όλοι ελεύθεροι να πιστεύουμε στους θεσμούς στον βαθμό που αυτοί μας εμπνέουν. Η όλη κουβέντα περί εμπιστοσύνης, όμως, σκοντάφτει σε μια ενοχλητική απροσδιοριστία: όταν λέμε ότι δεν εμπιστευόμαστε τη Δικαιοσύνη, τι εννοούμε; Τους δικαστές; Τη νομοθεσία; Τη λειτουργία των δικαστηρίων και τη γραφειοκρατία; Τον τρόπο διεξαγωγής της δίκης; Δεν είναι όλα τα στοιχεία που απαρτίζουν τη Δικαιοσύνη ομοειδή – αφορούν δε διαφορετικούς ανθρώπους, διαφορετικά επίπεδα αρμοδιότητας, ακόμη και διαφορετικές εξουσίες. Αν, λοιπόν, το μέλημα όσων εκφράζουν την απaréσκειά τους προς τον θεσμό είναι η βελτίωσή του, θα πρέπει να στοιχειοθετήσουν πιο προσεκτικά το παράπονό τους. Έχει σημασία να γνωρίζουμε αν αυτό που αποδοκιμάζουμε διορθώνεται ή δεν διορθώνεται: έχει σημασία, όταν είμαστε έτοιμοι να επιρρίψουμε ευθύνες για κάποια παθογένεια, να τις επιρρίπτουμε εκεί που πρέπει. Γενικώς, είναι χρήσιμο να ξέρουμε για ποιο πράγμα μιλάμε.

Η εμπιστοσύνη αναλύεται σε διάφορα πεδία. Για παράδειγμα, οι πολίτες περιμένουν από τη Δικαιοσύνη να αποδεικνύει έμπρακτα την ανεξαρτησία της, όχι μόνον απέναντι στην εκάστοτε κυβέρνηση, αλλά και σε ό,τι συνιστά επίσημα ή ανεπίσημα εξουσία: σε ό,τι δηλαδή έχει τη δύναμη να την εξαγοράσει. Επιπλέον, η εμπιστοσύνη των πολιτών στη Δικαιοσύνη εξαρτάται από τη διάθεση που αυτή δείχνει να συγκρουστεί, να γίνει δυσάρεστη και να κλονίσει σχέσεις που ενδεχομένως διατηρούν οι λειτουργοί της με πρόσωπα και καταστάσεις. Η εμπιστοσύνη εξαρτάται και από εντελώς πρακτικές παραμέτρους: από τον τρόπο που

συλλέγονται στοιχεία για τη διαλεύκανση μιας υπόθεσης, από την επιμέλεια και την ταχύτητα που επιδεικνύουν οι σχετικοί μηχανισμοί, από την προθυμία δικαστών, εισαγγελέων, ανακριτών και δικηγόρων να ασκήσουν το λειτούργημά τους με τον επαγγελματισμό που αυτό επιτάσσει, αντί να το μετατρέπουν σε δημόσιο θέαμα προς τηλεοπτική και ψηφιακή κατανάλωση.

Αν η σχέση μας με τον θεσμό της Δικαιοσύνης είναι αμετάκλητα καταδικασμένη, αν η Δικαιοσύνη δεν μεταρρυθμίζεται προς το θεσμικά αποτελεσματικότερο, τότε τι μας απομένει; Έχουμε ασφαλώς τις πλατείες· έχουμε την οργή του λαού· έχουμε τα αυθόρμητα κινήματα, την αυτοοργάνωση, την πλούσια συνθηματολογία μας. Η σκέψη όμως ότι η ομοθυμία της παλλαϊκής διαδήλωσης θα αναπτύσσεται για πάντα επ' αγαθώ μας είναι απατηλή. Τι γίνεται, όταν το αμεσοδημοκρατικό κύμα τα βάλει μαζί μας; Ποιος θα μας προστατεύσει, όταν βρεθούμε «στην πλευρά της Ιστορίας» που δεν θα 'χει πια την εύνοια της πλατείας; Αυτό είναι το πρόβλημα με την εμπιστοσύνη στη Δικαιοσύνη. Στην πραγματικότητα, δεν έχουμε την πολυτέλεια να την αποσύρουμε, ακόμη και στις στιγμές που όλα δείχνουν πως κάτι τέτοιο είναι δικαιολογημένο. Εμπιστευόμαστε τη Δικαιοσύνη, γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς.

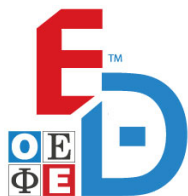
του Άρη Αλεξάνδρου, εφ. Καθημερινή, 1/3/2025

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Τι είναι δικαιοσύνη;

«Τι είναι δικαιοσύνη»; Το αιώνιο ερώτημα της ανθρωπότητας... Κανένα άλλο ερώτημα δεν έχει συζητηθεί με τόσο πάθος, για κανένα άλλο ερώτημα δεν έχει χυθεί τόσο πολύτιμο αίμα, τόσα πικρά δάκρυα, κανένα άλλο ερώτημα δεν έχουν στοχαστεί τόσο βαθιά τα πιο φωτεινά πνεύματα από τον Πλάτωνα μέχρι τον Καντ. Κι όμως, το ερώτημα αυτό παραμένει μέχρι σήμερα αναπάντητο, γιατί είναι ένα από εκείνα τα ερωτήματα για τα οποία λέγεται, με μια στάση στοχαστικής παραίτησης, πως ο άνθρωπος δεν θα βρει ποτέ μια οριστική απάντηση. Μπορεί μόνο να προσπαθεί διαρκώς να δώσει καλύτερες απαντήσεις.

Η επιθυμία για δικαιοσύνη, πάντως, είναι αιώνια και ταυτίζεται με την αιώνια επιθυμία του ανθρώπου για ευτυχία. Και καθώς ο άνθρωπος δεν μπορεί να βρει αυτήν την ευτυχία ως μεμονωμένο άτομο, την αναζητά μέσα στην κοινωνία. Η δικαιοσύνη είναι κοινωνική ευτυχία,



είναι δηλαδή η ευτυχία την οποία εγγυάται μια κοινωνική τάξη. Αυτή είναι η έννοια υπό την οποία ο Πλάτωνας ταυτίζει τη δικαιοσύνη με την ευτυχία, ισχυριζόμενος ότι ευτυχισμένος είναι μόνο ο δίκαιος και ότι ο άδικος είναι δυστυχισμένος.

Είναι προφανές ότι μια δίκαιη τάξη, δηλαδή μια τάξη που μπορεί να εξασφαλίσει την ευτυχία όλων, δεν μπορεί να υπάρξει αν ως ευτυχία κατανοεί κανείς, σύμφωνα με την πρωταρχική σημασία της λέξης, το υποκειμενικό συναίσθημα της ευτυχίας, δηλαδή ό,τι αντιλαμβάνεται ο καθένας ως ευτυχία. Γιατί τότε είναι αναπόφευκτο ότι η ευτυχία του ενός θα κατέληγε να συγκρούεται με την ευτυχία κάποιου άλλου. Ένα παράδειγμα: η αγάπη είναι η σημαντικότερη πηγή ευτυχίας όσο και δυστυχίας. Ας υποθέσουμε ότι δύο άντρες αγαπούν την ίδια γυναίκα και ότι κι οι δύο πιστεύουν -δικαίως ή αδικώς- πως δεν μπορούν να είναι ευτυχισμένοι αν δεν έχουν την αποκλειστικότητα σε αυτήν ειδικά τη γυναίκα. Σύμφωνα, όμως, με τα αισθήματά της, η γυναίκα αυτή δεν μπορεί να είναι σύντροφος παρά μόνο με έναν. Η ευτυχία του ενός είναι αναπόφευκτα η δυστυχία του άλλου. Καμία κοινωνική τάξη δεν θα λύσει το πρόβλημα αυτό με δίκαιο τρόπο, δηλαδή με τρόπο που θα κάνει και τους δύο ευτυχισμένους, γιατί ταυτίζοντας τη δικαιοσύνη με την ατομική ευτυχία είναι αδύνατον να υπάρξει δίκαιη κοινωνική τάξη.

Για να γίνει η ιδέα της ευτυχίας κοινωνική κατηγορία, για να μετατραπεί δηλαδή στην ευτυχία της δικαιοσύνης, πρέπει να υποστεί μια ριζική σημασιολογική αλλαγή. Πιο συγκεκριμένα, μια κοινωνική τάξη θα θεωρείται δίκαιη, αν εγγυάται την ατομική ελευθερία και την ατομική ευτυχία όλων. Αν προστατεύει τα συμφέροντα τα οποία αναγνωρίζονται ως αξία προστασίας από την πλειοψηφία των εξουσιαζόμενων μέσα σε αυτήν την κοινωνική τάξη.

Κέλσεν Χανς, *Τι είναι δικαιοσύνη*; εκδ. Αντίποδες (μτφ. Θ. Δρίτσας)
(Κείμενο διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης).

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ- 2013

Είμαι φτηνός, πολύ φτηνός, είμαι φτηνός
για λίγα ψίχουλα μπορώ να γίνω δούλος καθενός.
Είμαι φριχτός, πολύ φριχτός, είμαι φριχτός
την καταδίκη σας αξίζω να υπομένω διαρκώς.



ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2025
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(ε)

Είμαι φτωχός, πολύ φτωχός, είμαι φτωχός
για την αρρώστια μου αυτή δε θα βρεθεί ποτέ γιατρός.

Θεέ μου που μας ορίζεις κι όλους μας βλέπεις ένα
δεν είναι όπως νομίζεις
δεν είναι όλα όπως νομίζεις εδώ κάτω μοιρασμένα
δεν είναι όλα, δεν είναι όλα, δεν είναι όλα μοιρασμένα.

Μα εσύ που μας φροντίζεις σαν πρόβατα σφαγμένα
στείλε μου αν θέλεις λίγη
μόνο λίγη, τόση δα, δικαιοσύνη και για μένα.

Είμαι μικρός, πολύ μικρός, είμαι μικρός
και μες στα μάτια σου φαντάζω κάθε μέρα πιο μικρός.
Είμαι νεκρός, σχεδόν νεκρός, είμαι νεκρός
τη θεραπεία σας αντέχω να υπομένω διαρκώς.
Είμαι ζεστός, πολύ ζεστός, είμαι ζεστός
μέσα απ' τα στήθια μου φυσάει ένας άνεμος καυτός.

Θεέ μου που μας ορίζεις κι όλους μας βλέπεις ένα
δεν είναι όπως νομίζεις
δεν είναι όλα όπως νομίζεις εδώ κάτω μοιρασμένα
δεν είναι όλα, δεν είναι όλα, δεν είναι όλα μοιρασμένα.

Μα εσύ που μας φροντίζεις σαν πρόβατα σφαγμένα
στείλε μου αν θέλεις λίγη
μόνο λίγη, τόση δα, δικαιοσύνη και για μένα...

Γιάννης Αγγελάκας, *Η γελαστή ανηφόρα*, εκδ. All together now

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά σε ένα δικό σας κείμενο 70- 80 λέξεων με ποιες προϋποθέσεις θα αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στη δικαιοσύνη, σύμφωνα με τον συντάκτη του **Κειμένου 1**.

Μονάδες 20**ΘΕΜΑ Β**

B1. Με βάση τα **Κείμενα 1** και **2** να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**.

- α.** Η εξυγίανση του θεσμού της δικαιοσύνης, σύμφωνα με τον συντάκτη του **Κειμένου 1**, προϋποθέτει την άσκηση τεκμηριωμένης κριτικής.
- β.** Σύμφωνα με το **Κείμενο 1** στις μαζικές συγκεντρώσεις διεκδικείται σε κάθε περίπτωση ομόφωνα το κοινό καλό.
- γ.** Σύμφωνα με το **Κείμενο 2**, ο άνθρωπος είναι ευτυχισμένος, όταν απολαμβάνει όσα δικαιούται.
- δ.** Στο **Κείμενο 2** αναφέρεται ότι η ατομική ευτυχία μπορεί να εξασφαλιστεί ανεξάρτητα από το κοινωνικό σύνολο.
- ε.** Σύμφωνα με το **Κείμενο 2** μια δίκαιη κοινωνική τάξη εξασφαλίζεται, όταν λειτουργεί προστατευτικά για τα συμφέροντα των πολλών.

Μονάδες 10

B2. α. Στο παρακάτω απόσπασμα της πρώτης (1ης) παραγράφου του **Κειμένου 2** «Κι όμως, το ερώτημα αυτό παραμένει μέχρι σήμερα αναπάντητο, γιατί είναι ένα από εκείνα τα ερωτήματα για τα οποία λέγεται, με μια στάση στοχαστικής παραίτησης, πως ο άνθρωπος δεν θα βρει ποτέ μια οριστική απάντηση.», ο συντάκτης χρησιμοποιεί διαδοχική υπόταξη. Τι εξυπηρετεί αυτή η επιλογή;

Μονάδες 6

B2. β. Ο συντάκτης του **Κειμένου 2** στην τρίτη (3^η) παράγραφο («Είναι προφανές ότι... δίκαιη κοινωνική τάξη.») εκφράζει τη βεβαιότητά του ότι δεν μπορεί να υπάρξει δίκαιη κοινωνική τάξη, όταν δεν εξασφαλίζεται η ευτυχία για όλους. Να καταγράψετε τρεις (3) γλωσσικές επιλογές με τις οποίες το επιτυγχάνει.

Μονάδες 09

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2025**
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Nλ3Γ(ε)**

- B3.** «Αν η σχέση μας με τον θεσμό της Δικαιοσύνης είναι αμετάκλητα καταδικασμένη, αν η Δικαιοσύνη δεν μεταρρυθμίζεται προς το θεσμικά αποτελεσματικότερο, τότε τι μας απομένει;» **(Κείμενο 1)**
«Τι είναι δικαιοσύνη;» **(Κείμενο 2)**
Ποια πρόθεση των συντακτών εξυπηρετείται με τα ερωτήματα σε καθεμιά από τις παραπάνω περιπτώσεις;

Μονάδες 10**ΘΕΜΑ Γ**

- Γ1.** Ποια χαρακτηριστικά του ποιητικού υποκειμένου **(Κείμενο 3)** καθιστούν, κατά τη γνώμη σας, επιτακτική την ανάγκη του για «τόση δα δικαιοσύνη»; Στην απάντησή σας να αξιοποιήσετε τρεις (3) κειμενικούς δείκτες. Ποια συναισθήματα σας γεννά η παράκλησή του; (150- 200 λέξεις)

Μονάδες 15**ΘΕΜΑ Δ**

- Δ1.** Διαβάζοντας τα παραπάνω κείμενα προβληματιστήκατε για τη σχέση του πολίτη με τον θεσμό της Δικαιοσύνης. Αξιοποιώντας στοιχεία από τα κείμενα να κάνετε παρέμβαση σε συζήτηση που διεξάγεται στην τάξη, προκειμένου να καταδείξετε:
- α)** Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν από το συναίσθημα της κοινωνικής αδικίας;
 - β)** Με ποιους τρόπους οι νέοι μπορούν να διεκδικήσουν την ορθή απονομή δικαιοσύνης στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας;
- Το κείμενο της θμιλίας να έχει έκταση 350- 450 λέξεων.

Μονάδες 30**Σας ευχόμαστε επιτυχία!!**